

BÀI CA CỦA GÃ CHĂN CỪU HẠNH PHÚC

Những cánh rừng Arcady¹ đã chết,
Niềm hân hoan tự cổ cũng lụi tàn;
Bao mơ mộng xưa nuôi sống thế gian;
Đồ chơi mới giờ là Chân lý Xám;
Nhưng nàng vẫn quay đầu không biết chán:
Hỡi đứa trẻ bệnh tật của trần gian,
Trong điệu nhảy thê lương và chán ngán
Theo giọng hát khản đặc của Chronos² già,
Bao đời thay quay cuồng lướt qua ta,
Ngôn từ là điều duy nhất đáng giá.
Những quân vương thiện chiến trong quá khứ,
Tùng khinh bỉ, từng chế nhạo ngôn từ,

1. Arcady, tức Arcadia, là một địa danh có thật ở Hy Lạp, đồng thời cũng là vùng đất trong thần thoại nơi thần Pan, các tinh linh và tiểu tiên nữ trú ngụ.

2. Chronos là hình ảnh nhân cách hóa của thời gian, thường được dùng trong thơ ca.

Cho ta hỏi, giờ họ ở nơi đâu?
Trước thập giá thiêng liêng cho ta hỏi
Những quân vương thiện chiến giờ nơi đâu?
Vinh quang xưa, nay là một từ sông,
Đưa học trò luống cuống đọc lấp bắp,
Đọc lên từ một câu chuyện rồi rắm:
Những quân vương của ngày xưa đã chết;
Chính quả cầu lang thang trong mỗi một
Cũng chỉ là một từ chợt cháy lên,
Chợt vọng về từ vũ trụ loảng xoảng,
Quý rầy cơn huyền mộng dài miên man.

Đừng sùng bái những công trạng phủ bụi,
Bởi đây là sự thật, hãy nghe ta,
Khát thèm chi cái chân lý trần trụi,
Bao khó nhọc của người chỉ để ra
Giác mộng mới nối tiếp giác mộng mới;
Chẳng chân lý nào neo vào tim người.
Đừng học hỏi kẻ ngấm sao nực cười,
Đùng thấu kính để dõi theo vòng xoáy
Của những vì tinh tú mãi miết quay –
Bởi đây là sự thật, hãy nghe ta,
Đừng tin vào những lời họ thuyết giáo –
Vì hung tinh lạnh lẽo và u tối

Dem tim họ xé rách, chẻ làm đôi,
Mọi chân lý về nhân loại họ có
Đều đã chết trong bộ óc cối cùn.
Đến bờ biển, nhật vãi vỏ ốc vụn,
Rì rào vọng tiếng hải cảng xa xăm,
Thì thâm kể chuyện của mình vào đó,
Chúng ranh mãnh an ủi kẻ sầu lo,
Phổ lại thứ ngôn từ phiền muộn nọ
Thành điệu hát thật du dương êm ái,
Cho đến khi lòng trắc ẩn nhạt phai
Chết đi tình huynh đệ như ngọc trai;
Ngôn từ là điều duy nhất đáng giá,
Hãy hát lên, bởi đây là sự thật.

Ta phải đi: nơi ấy có nấm mồ
Nơi thủy tiên, bách hợp như sóng vỗ,
Ta mua vui cho thần Faun' xấu số
Nằm chôn sâu dưới mặt đất lặng thinh,
Bằng bài ca vui vẻ trước bình minh.
Ngài từng có tháng ngày náo nhiệt nhất;
Ta vẫn mơ thấy ngài bước trên cỏ,
Như hồn ma cất bước trong sương mai,

1. Faun: sinh vật nửa người nửa dê trong thần thoại.

Bản hoan ca của ta xuyên qua ngài,
Bài ca về tuổi mộng mơ xuân thì
Của quả đất đã cõi già, cũ kĩ:
Nhưng than ôi! Giờ này chẳng mơ nữa, người mơ đi!
Bởi anh túc trên triền núi đã trở hoa diêm mị:
Mơ đi, mơ đi, bởi đây là chân lý.

GÃ CHẶN CỪU BUỒN BÃ

Có gã người đánh bạn với Nổi sâu,
Hắn dạo bước, suy ngẫm về buồn đau,
Bên bờ cát lấp lánh đang ngân nga
Những khúc ca của con sóng lang bạt;
Hắn lớn tiếng, gọi muôn vì sao sáng
Từ ngai bạc, cúi xuống an ủi hắn,
Chúng chỉ cười và tiếp tục hát vang;
Rồi gã người đánh bạn với Nổi sâu
Hét lên rằng, *Hỡi biển khơi bao la,*
Hãy nghe câu chuyện đáng thương của ta!
Biển vẫn gào, tiếng gào từ thiên cổ,
Trong giấc mộng mênh mông qua núi đồi.
Hắn bỏ chạy, trốn khỏi sự đầy đọa
Của biển cả trắng lệ mà vô tình,
Trong thung lũng dịu hiền ở rất xa,
Hắn thở than với sương trên cành lá
Nhưng sương chẳng muốn nghe chuyện của hắn,

Chúng bạn nghe tiếng rơi của chính mình.
Rồi gã người đánh bạn với Nổi sầu
Một lần nữa, kiếm tìm trên bờ biển,
Nhặt được một vỏ ốc, hấn nghĩ:
*Ta sẽ kể vào đây những sâu bi,
Từng câu từ cú vọng đi vọng lại,
Gửi nổi sầu*
*Qua một trái tim rỗng bằng ngọc trai;
Chuyện của ta hát cho chính ta nghe,
Lời thì thầm của ta an ủi ta,
Và gánh nặng xưa này, ta sẽ thoát!*
Kê miệng vào vỏ ốc, hấn khẽ hát;
Nhưng
Kẻ buồn bã, cô đơn, của biển cả
Thay lời ca thành những tiếng than căm
Cứ vang vọng trong muôn vòng xoáy ốc,
Và lãng quên gã chẵn cừu cô độc.

ÁO CHOÀNG, CON THUYỀN VÀ ĐÔI GIÀY

“**N**gười đang dệt thứ gì,
Đẹp dễ và rục rở?”

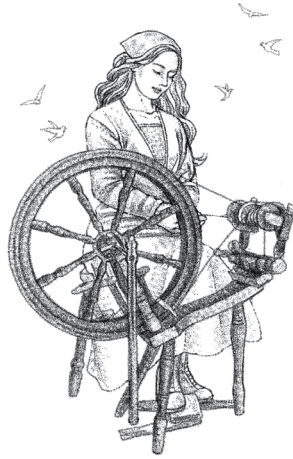
“Ta dệt áo Sầu bi,
Ôi dễ thương làm sao
Trong ánh mắt loài người,
Tấm áo choàng Sầu bi,
Trong ánh mắt loài người.”

“Người đang đóng thứ gì,
Cánh buồm căng no gió?”

“Ta đóng con tàu cho
Sầu bi lướt thật êm
Trên biển suốt ngày đêm,
Nổi Sầu bi lang thang
Lướt đi suốt ngày đêm.”

“Người đang dệt thứ gì,
Bằng sợi len trắng tinh?”

“Dệt đôi giày Sầu bi,
Và đôi tai Sầu bi
Của loài người sẽ nghe
Tiếng bước chân rất khẽ,
Chợt đến và rất khẽ.”

NGƯỜI ẮN ĐỘ LUẬN VỀ ĐẮNG TỐI CAO

Dạo quanh hồ, dưới vòm cây ẩm ướt,
Linh hồn khẽ rung trong ánh tà dương,
Chân lún trong bụi bác,
Linh hồn khẽ rung trong tiếng thở dài, trong giấc ngủ;
Tôi thấy chú gà gô
Thong thả bước trên triền dốc xanh mượt cỏ,
Chúng thôi đuổi nhau chạy vòng quanh, đứng lặng yên,
Nghe con gà già nhất cất tiếng:
*Đắng tối cao ngâm trần gian trong mỏ,
Ngài tạo ra chúng ta, kẻ mạnh, kẻ yếu hèn,
Ngài là con gà gô bất tử, ngự ở chốn cao vời.
Mưa nhỏ ra từ đôi cánh vĩ đại,
Và ánh trăng là ánh mắt ngài.*
Tôi bước tiếp, nghe tiếng một đóa sen:
*Đắng sáng tạo cai quản trần gian
Cũng ngự trên một thân sen kiêu hãnh,
Bởi ta được tạo nên như hình ngài,*

*Và mưa rơi trên mặt hồ tí tách
Là giọt nước trượt từ cánh hoa thiêng.
Trong bóng đêm, một con hoẵng
Ngước đôi mắt ứa ánh sao, cất lời:
Đấng tạo ra bầu trời,
Người chính là một con hoẵng hiền dịu;
Bởi nếu không, làm sao người có thể
Hoài thai ra một sinh vật như ta
Buồn bã, và yếu mềm, và dịu hiền đến thế?
Tôi bước tiếp, nghe một con công nói:
Đấng tạo ra giun dế, cỏ hoa,
Tạo ra bộ lông lông lẫy của ta,
Ngài chính là một con công vĩ đại,
Suốt đêm dài vẫy cái đuôi ẻo oải,
Điểm muôn ngàn đốm sáng lung linh.*

